

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

SAYI : 5

YIL : 1994

ALİ ŞİR NEVÂYÎ'NİN İKİNCİ DİVANI NEVÂDİRÜ'Ş - ŞEBÂB

Yard. Doç. Dr. Metin KARAÖRS*

1991 yılı Türk edebiyatının nazım ve nesir sahasında büyük ustası, Türk milliyetçiliğinin şuurlu bir önderi ve Türk ahlak ve faziletinin örnek şahsiyetlerinden biri olan Ali Şir Nevâyi'nin doğumunun (9 Şubat. 1441) 550. ölümünün (3 Ocak, 1501) 490. yıl dönümüdür (1).

Kendisi ile aramıza giren zaman ve bölge farklılıklarıyla birlikte Doğu Türkçesi'nin özelliklerine rağmen Nevâyi, Türkiye'de gün geçtikçe tanınıp sevilmekte, eserleri incelenmekte, fikir ve düşüncelerinden faydalanılmaktadır. «Her Türkün bu ismi hürmet ve minnetle anması lazımdır. O bir dehâdır ki Orta Asya Türkleri'nin arasında yetiştiği halde daha hayatta iken şöhretini Türkler'le meskûn bölgelere yaymış, yüz yıllar boyunca Anadolu, Rumeli, Azerbaycan, İran, Irak, Kırım ve Volga boyları, hatta Hindistan'daki Türk topluluğu onun eserini duymuş, sevmiş ve onun duygularıyla yaşamıştır.» (2).

Nevâyi, Türk edebiyatının en çok eser veren şairlerinden biri dir (3). Mesnevileri en büyük İran şairlerinin eserleriyle boy ölçüşebilmektedir (4) Millî şuurla Türk dilini ele almış, onu ilim ve edebiyatın her sahasında işlemiş ve dili «Nevâyi Dili» adı ile şöhret kazanmıştır. Eserlerini anlamak ve anlatmak için sözlük

(*) E. Ü. Fen - Edebiyat Fakültesi TDE Bölümü Öğretim Üyesi.

- (1) Agah Sırrı Levent, Ali Şir Nevâyi. Hayatı, Sanatı ve Kişiliği TDK Ankara 1965 (I-IV), Türkiye Kitaplıklarında Nevâyi Yazmaları. TDAY. Bell. Ankara, 1958, s. 124-214.
- (2) Ali Nihad Tarlan. Doğu Türkistan Göçmenleri Cemiyeti Neşriyatı olarak çıkan «Ali Şir Nevâyi» isimli kitapta yer alan anma toplantısı konuşmaları. İstanbul 1962 s. 3-5.
- (3) Zeki Velidi Togan İ.A. Ali Şir maddesi, s. 349-357.
- (4) Ali Nihad Tarlan, a.g.e., s. 2.

ve **gramer** kitapları hazırlanmıştır (5). Edebiyatımızda ilk şairler tezkeresini yazan, hatıratıyla devrindeki sanat ve ilim hayatını aydınlatan, tarih, şeriat, tasavvuf mûsiki, yazı ve tehzib sanatlarıyla ilgili eserleri bulunan, devlet idareciliği ve üstün insan vasıflarına sahip bir şahsiyettir.

Bilge Kağan ve Tonyukuk'taki Türklük şuurunun, Kaşgarlı **Mahmut**'taki Türklük ve Türkçe sevdası ve müdafasının Nevâ-yi'de bir millî hassasiyet halinde devam ettiği görülür. Edebiyatın her şeyden evvel «bir dil meselesi» olduğuna inanmış, millî zevk ve millî şuurun geliştirdiği bir dil ile edebiyatın yükselebileceğine inanmıştır. «**Halbuki yine bu sıralarda Herat sarayında Ali Şîr Nevâyi, Çağatay Türk Edebiyatı'nın bu en büyük siması, Türkçe'nin Farsça'dan daha zengin, daha güzel bir lisan olduğunu isbat maksadıyla Muhakemetü'l Lugateyn adlı meşhur eseri ni, «Türk lisanının ilk müdafanemisini» yazıyordu. Fakat ne kadar teessüfe şâyandır ki Nevayi'nin ortaya attığı bu fikir, Türk âleminin hiç bir sahasında layık olduğu ehemmiyetle anlaşılmadı. Nevâyi'nin bu eseri her bakımdan çok mühimdir. Çünkü Nevâyi bu eseriyle Türkçe'nin ilk müdafî olmak şerefini kazanmıştır.»** (6).

Nevâyi ve eserleriyle ilgili olarak dış ülkelerde ve Türkiye'de akademik seviyede pek çok çalışma yapılmıştır. Türkiye'de Çağatay Şiiri ve Edebiyatı ile ilgili çalışma ve araştırmalarıyla tanınan Prof. Dr. Kemal Eraslan'ın redaktörlüğünde yapılan çalışmalar sonunda Nevâyi Külliyyatı, Türk Dil Kurumu tarafından yayınlanacaktır (7).

Nevâyi'nin eserleri arasında **Hazâyinü'l-Ma'âni** adı altında toplanan 4 Türkçe divanı 55.000 mısra tutmaktadır. Bu kadar geniş hacimli divanlara başka hiç bir şair sahip değildir. **Nevâyi**

- (5) **Ahmet Caferoğlu, Türk Dili Tarihi**, İstanbul 1964, s. 233 «Nevâyi'nin eserlerinin kolayca okunması için İslam dünyasının her bir köşesinde muhtelif lugat ve gramerler yazılmaya başlandı. İran'da, Osmanlı İmparatorluğu'nda, Azerbaycan'da, Hindistan ve Türkistan'da yazılan Çağatay şivesi lugat ve gramerlerinin sayısı çoktur. Bunların hepsi Nevayi'ye izafe edilmiştir.»
- (6) **Fuad Köprülü, Edebiyat Araştırmaları**. TTK, Ankara 1986, s. 277.
- (7) **Kemal Eraslan, «Çağatay Şiiri»** TDK, Türk Dili (Türk Şiiri Özel Sayısı II. Ankara 1986 daki makalede, Büyük Türk Klasikleri, İstanbul 1986, 3 Ciltte **XV. Yüz Yıl Çağatay Edebiyatı** adlı makalede Nevayi ile ilgili çalışmaların bibliyografyası da verilmiştir.

şiiirlerini yılın mevsimleri gibi, hayatın devirlerine ayırmış ve isimlendirmiştir : **Garâibü's-Sıgâr**, (8) **Nevâdirü's - Şebâb**, (9) **Bedâiyü'l - Vasat**, **Fevâidü'l - Kiber**.

1985 yılında doktora tezi olarak incelediğimiz **Nevâdirü's Şebab Nevâyi'nin** gençlik çağında yazdığı şiirleri içine almıştır. 20-35 yaşları arasında yazdığı kabul edilen bu divanı **Muhâkemetü'l Lugateyn**'de şöyle tanıtmaktadır: «**Yana Nedâdirü's Şebâb divanıdır ki yiğitlik evâilide beyânım kilkidin nümayiş divanıga ve ârâyış bustânıga kiribdür, kim ol nevâdir temâşâsıdın yigitlik milkıga gavga salıp min ü milk yigitleri köngüldin ârâm u kararını alıp min**» (10). Yine bu divanından ,divanları için hazırladığı idibacede «**Ve ikinci divanı kim yiğitlik, aşüftelik yazı ve destide yüzlenen nâdir vakâyı bile pirâste bolup irdi. Nevâdirü's Şebâb ataldı.**» (11) sözleriyle bu divanının gençlik çağının duygular ve düşünceleriyle, ova ve bozkırlarda geçirdiği olaylardan ilhamla, at sevgisi ve çevgan oyunu gibi Türkler'in millî gelenek ve töreleriyle, yiğitlerle karşılıklı konuşmalarla ve gençlik çağının değerleriyle yazılmış şiirlerden meydana geldiği, hem **Nevâyi'nin** yukarıdaki sözlerinden hem de divandaki şiirlerin muhtevalarından anlaşılmaktadır.

Nevâdirü's - Şebâb'ın müstakil yazma nüshası yoktur. Topkapı Revan ktp. 805 noda kayıtlı yazma, Agah Sırrı Levent tarafından müstakil bir **Nevâdir** nüshası olarak gösterilmiş (12), ancak yaptığımız incelemede bu yazmanın bir devavin nüshası olduğu anlaşılmıştır.

Külliyat ve devâvinler içerisinde bulunan **Nedâdirü's Şebâb** yazmaları şunlardır :

1. (R) Topkapı Sarayı Revan Kitaplığı no: 808 de kayıtlı **Nevâyi Külliyyatı** en güzel yazmadır. **Derviş Muhammed Taki** tarafından Herat'da H.901 de istinsah edilmiş olup 802 varaktır. Her sayfada 27 satır vardır. Sayfalar dört sütun üzerine yazılmış-

(8) **Günay Alpay Ali Şir Nevâyi'nin Birinci Divanı 'Garâibü's Sıgâr**, (Doktora tezi) İstanbul 1965.

(9) **Metin Karaörs Ali Şir Nevâyi'nin İkinci Divanı «Nevâdirü's Şebâb»**, (Doktora tezi) İstanbul 1985.

(10) **Muhâkemetü'l Lugateyn**. İnceleyen : **Refat İşıtman** TDDK. Ankara 1981, s. 83.

(12) **Agah Sırrı Levent. Ali Şir Nevâyi**, TDK yayını Ankara 1965, II. cilt, s. 9.

tır. Koyu kahverengi meşin ciltli olup yazı taliktir. Cilt 32x23.5 cm. sayfalarındaki yazılar 25.5x16 cm. ebadındadır. Garâibu's Sığâr kısmının sonunda H. 901 tarihleri vardır.

Nevâdirü's Şebâb bu külliyyatın 482b-539a sayfaları arasında 114 sayfadan ibarettir. Her harfe ait yazılan gazellerde başlıklar bulunup bu başlıklar dikdörtgen çerçeveler içerisine alınmıştır. Her harfe ait başlıkların (bî. harfinin belâlarının bidâyeti gibi) şair tarafından bizzat konulduğu zannedilmektedir.

Bu nüshada 649 gazel; 1 müstezat; 3 muhammes (5,7,9 ar kıtalık); 1 müseddes (9 kıtalık); terci-i bent (her bendi 11 beyitli 8 bent); terkib-i bent (her bendi 8 beyitli 7 bent); 50 adet muhtelif uzunlukta kıta; isimlerle ilgili 51 adet muamma yer almaktadır. Toplam olarak 5400 beyit tutarında şiir bulunmaktadır (13).

2. (F) Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Kitaplığı 4056 noda kayıtlı külliyyat nüshasıdır. 784 varaktır. R nüshasına benzer olup Nevâdirü's Şebâb 471b-529b sayfaları arasında bulunmaktadır (14).

3. (P) Paris Bibl. Not. Suppl. Turc .No: 316-317 de kayıtlı 2 cilt halinde külliyyat nüshasıdır. Son derece süslü ve lüks olup içinde 6 minyatürün yer aldığını **Bloch** belirtmektedir (15). **Ali Hicrani** tarafından H. 903 (M. 1526) da Herat'ta istinsah edilmiştir. İçinde 659 gazel ve diğer şiirler bulunmaktadır. **Nevâdirü's Şebâb** 75b-138 sayfaları arasında bulunmaktadır.

4. (D) Dört divanın bir arada bulunduğu devâvin nüshası olup, Süleymaniye Fatih kitaplığı 3886 noda kayıtlıdır.

(13) **Nevayi Külliyyatı**. Topkapı Revan Ktp. No: 808.

(14) **Nevayi Külliyyatı**. Süleymaniye Ktp. Fatih bl. No: 4056

(15) **Bloch**. **Türkçe Yazmalar Kataloğu**. C. 1, s. 308-311.

2b. başıda.» N. başıdır

7a. bolmadı.) R. olmadı

5a. N. ara tola) R. arasında

7a. kirdi) N. kildi

8b. peydâ.) R. de yok

b. almakka.) N. almaksa

3a. savrulgan.) N. savrulgay

5. (N) Topkapı Revan No: 805 te kayıtlı devâvin nüshasıdır.
6. (Ü.I) İstanbul Üniversitesi ktp. no: 5452 de kayıtlı devâvin nüshasıdır.

7. (Ü.II) İstanbul Üniversitesi Ktp. no: 2001 de kayıtlı devâvin nüshasıdır.

Bunlardan başka Londra ve Leningrada külliyat nüshaları, Topkapı Revan No: 807 de, Konya Genel Ktp. No: 6623 de kayıtlı devâvin nüshaları bulunmaktadır.

(R) ve (F) yazmaları esas alınıp (P) yazmasının yardımıyla ve diğer devâvin nüshalarıyla da edisyon kritik yaparak doktora tezi halinde inceleyip tesbit ettiğimiz Nevâdirü's Şebâb metnindeki şiirlerin listesi aşağıdadır :

1. Gazeliyyât :

6 beyitli	3 adet	18 beyit
7 »	439 »	3064 »
8 »	11 »	88 »
9 »	169 »	1521 »
10 »	7 »	70 »
11 »	21 »	231 »
13 »	1 »	13 »
	<hr/>	<hr/>
	651 adet	5005 beyit

2. Müstezad : 7 kıta
3. Muhammes : I-II-III, (5,7,9 ar kıtalık)
4. Müseddes : (9 kıtalık)
5. Terci-i Bend : (8 kıta, her kıta 11 beyitli)
6. Terki-i Bend : (7 kıta, kıtalar 8 beyitli)
7. Mukataat : 50 adet muhtelif uzunlukta.
8. Muammeyat : İsimlerle ilgili 51 adet muamma.
Bu divanda toplam olarak 5417 beyit bulunmaktadır.

Ekte Nevâdirü's Şebâb'ın başında bulunan ilk beş şiirin transkripsiyonlu metni ve Türkiye Türkçesi ile yapılmış kısa açıklamaları yapılmıştır. Divanın (R) nüshasının ilk üç sayfasının orijinal şekilleri fotokopi olarak eklenmiştir.

Kısaltmalar :

R. Topkapı Revan No: 808 (Külliyat nüshası)

- P. Paris. Bibl. No. Suppl. Turc. No: 316-317 (Külliyat nüshası)
 F. Süleymaniye Ktp. Fatih Bl. No: 4056 (Külliyat nüshası)
 D. Süleymaniye Ktp. Fatih Bl. No: 3688 (Devâvin nüshası)
 N. Topkapı Revan Ktp. No: 85 (Devâvin nüshası)
 Ü1. İst. Ü. Ktp. No: 4552, Ü2. İst. Ü. Ktp. No: 2001 (Devâvin nüshaları)

- I -

(R.483a. 1-4, P.76a. 1-4, F.471a, D.18a, N.3a)
 (Ü1. 102a, Ü2.8a)

Müctes : Mefâilün feilâtün mefâilün feilün (fa'lün)

- (1). 1. Zihî zuhûr-ı cemâling kuyaş kibi peydâ
 Yüzüng kuyaşığa zerrât-ı kevn olup şeydâ
 2. Yüzüng ziyâsıdın er subh 'aynı içre beyâz'
 Saçing karasıdın er şâm başıda sevdâ
 3. Zuhûr-ı hüsnüng üçün eyleben mezâhirni
 Bu közgülerde anı cilve-ger kılıp 'amda
 4. Çü cilve eyledi ol hüsn isteben 'âşk
 Salâ-yı 'ışkın itip âferîniş içre nidâ
 5. Biri kabûl ite almay anı meger kim min
 Kılup atımnı zalûm u cehûl birle edâ
 6. Dimey ki min özi ma'sûk olup özi âşık
 Ki tîg-ı gayret olup anga nakş-ı gayr zidâ
 7. Nevâyi bolmadı tevhîd güft ü gü bile fehm
 Meger ki eylege sin tilni kat' cânnı fedâ

1. Ne hoş, Güzelliğinin görünmesi (cemâlinin zuhuru), güneş gibi meydandadır. Varlık âleminin her zerresi yüzünün güneşine (parlaklığına) tutkundur.

2. Sabahın gözü içindeki beyazlık (aydınlık), yüzünün ışığından, akşamın başındaki sevdâ (karanlık), saçının karasından meydana gelmiştir.

3. Güzelliğinin meydana çıkması için suretleri (görünen şeyleri) var ederek, bu aynalara (suretlerde), güzelliğini (isteyerek) bilerek tecelli ettirdin (cilve-ger kıldın).

4. Çünkü o güzellik cilve eylediği (tecelli ettiği) için âşık, yaratılmışlar (bütün mahluklar) içinde aşkının salâsını isteyerek nidâ etti.

5. Benden başka hiç biri (insandan başka hiç bir mahluk), onu (Allah'ın emanetini) kabul ederek almadığından (ben emaneti kabul etmekle) adımın, çok zâlim ve çok câhil olarak adlandırılmasına sebep oldum.

6. Ben hem sevgili, hem de âşık olarak ona (Allah'a) gayret kılıcı (çalışma, kıskanma, büyüklüğü gösterme kılıcı) olup, dünyanın süsü haline geldim demiyeyim.

7. Nevâyi, tevhîd (Hakk'ın birliği), dedi kodu ile anlaşmaz, (fehmi olmadı.) (Onu anlamak için) meğer ki dilini kesip, canını fedâ eylesin.

- II -

(R.483a. 5-8, P.76a. 5-8, F.471a, D.19a, N.3a.)
(Ül. 102b, Ü2.9a.)

Hazret-i bârı Ta'âlânın hamd ü senâyıda
Müctes : Mefâilün feilâtün mefâilün feilâtün

1. İlâhi emringe me'mûr yitti târem-i a'lâ
Ni yitti târem-i a'lâ tokuz sipihr-i mu'allâ
2. Cemîl zikrlig olgan cemâling itti temennâ
Vusûl fikrlig ilge visâling oldı tevellâ
- (10)3. Hayâl-i bikrlerin cilve-gerlik itkeli her yan
Sin eyleding hulel-i dürr-i nazm birle mücellâ
4. İbâdetingga yengi ay bolup ham oldı musallî
Sipihr atlasdın salıban hevâga musallâ
5. Çü sindin oldı kuyaş pençesi ara tola altun
Saçarga dağı sin itting kerem anga yed-i tûlâ
6. Dimekke zikring irür han-kah içinde hey â hûy
Salâ-yı 'ışking ile ehl-i deyr içre 'alâlâ
7. Nevâyi ehl-i cünûn zümresiga kirdi İlâhî
Çü eyleding anı Mecnûn özüngni kıl anga Leylâ

1. İlâhî! Yedi yüce gök kubbesi senin emrine memurdur. Ne yedi yüce gök kubbesi (bu yedi yüce gök kubbesinden başka) dokuz yüce felek de senin emrine memurdur. (Emrinde bulunurlar.)

2. Güzel zikirli olan kimseler senin güzelliğın (cemâlin) önünde temennâ etti. (Önünde eğildi.) Senin visâlin (sana kavuşma fikri), bu fikre sahip olan halka tevellâ oldu. (Halkı birbirine daha çok yaklaştırıp yüceltti.)

3. El değmemiş, (bâkir hayâl) hayâlinin her tarafta cilve ettiğini göstermek için, sen nazım incisinin elbisesini parlak hale getirdin.

4. Yeni ay iki büklüm olup (hilâl şeklinde) senin ibâdetine yöneldi. Atlas göğünden havaya musalla yapıp iki büklüm olup senin ibâdetine yöneldi.)

5. Güneş senin kudretinle pençesi arasında altun dolu hale geldi. Bu altınları saçması için ona tam cömertliği (her tarafa ışıkları ve bereketini saçma yetkisi) sen verdin.

6. Tekke içindeki gürültü (hey â hûy) senin zikrini söylemektedir. Deyr ehli ise senin aşkının salası ile vâveylâ (alâla) etmektedir.

7. İlâhî! Nevâyi, deliler (cünûn ehli) zümresine girdi. Nevâ'i'yi madem Mecnûn yaptın (Mecnûn gibi yaptın), kendini de ona Leylâ kıl.

- III -

(R.483a. 9-13, P.76a. 9-13, F.471a, D.20a, N.5b.)

Ül. 103a, Ü2.9b.)

Hazret-i bârı Ta'lâlânıng Tevhidide

Hezec : Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün

- (15) 1. Yüzüng közgüsüdün âlemde yüz nûr u safâ peydâ
Kuyaş andın anıng dik kim kuyaşdın zerre nâ-peydâ
2. Sining kúyung nesimiga özin saldıng ki cân taptıng
Mesîh enfâsıdın ger hastega bolmas devâ peydâ

3. Ezeldin ta ebed sath-ı vücûdung zarfı tolmas kim
Anga ni ibtidâ peydâ durur ni intihâ peydâ
4. Sin itting şem'ü gülde cilve kim pervâne vü bülbül
Biri köydi birige boldı yüz derd ü belâ peydâ
5. Sining neş'eng idi Şîrîn bile Leylî de kim Ferhâd
Ölüp Mecnûnga boldı yüz tümen renc ü gınâ peydâ
- (20)6. Mezâhir isteben esmâga 'ışk u hüsn körgüzdüng
Ki peydâ hırmen-i 'acız oldı vü berk-i cefâ peydâ
7. Birev yitti sanga kim özlügi deştini tay kıldı
Bekâ ister kişi evvel kılssa fenâ peydâ
8. Sanga könglümdeki hâcetni hâcet yok ki 'arz itsem
Ulus könglide pinhânlar irür çünkim sanga peyd â
9. Nevâyî gül-şen-i vaktıga ihsân yamgurun yağdur
Ki anda gül bile bülbülga yok ber ü nevâ peydâ

1. Yüzünün aynasında (yüzünün aynası olan âlemde) âlemde yüz nur ve safâ meydandadır. (görünmektedir). O sebeble güneş onun gibidir ki güneşten bir zerre görünmez. (Güneş senin yüzünün aynasından güneş olmuştur yoksa kendiliğinden bir zerre bile görünme kabiliyeti yoktur.)

2. İsâ nefesiyle bile devâ bulamayan hasta, senin köyünün rüzgârına kendini saldı ve böylece devâ buldu.

3. Ezelden ta edebiyete kadar vücudunun dışının zarfı dolmaz ki ona ne başlangıç, ne de son peydâ mümkündür. (Başlangıç ve son düşünmek mümkün değildir.)

4. Sen, mum ve gülde cilve ettin. (Tecelli ettin ve câzibeyi sen meydana getirdin.) Pervâne ve bülbülden biri (pervâne) yandı, birine (bülbülde de) yüz derdi ve bela meydana geldi.

5. Leylâ ve Şîrîn senin neşen idi. Ferhâd ölüp, Mecnûn'a da yüz binlerce eziyet ve usanç peydâ oldu.

6. Görünmek isteyerek isimlere aşk ve güzelliğini gösterdin. (Böylece) âcizlik harmanı ve cefâ şimşegi meydana geldi.

7. Birisi sana yetti. (Allah'ın isimlerinden birisi). Benlik çölünü aşırđı. (Benlik çölünün üstünden uçurdu.) Ebedilik isteyen kişi önce fanilik kılrsa gerektir.

8. Halkın gönlündeki gizlilik sana malum olduğu için, gönlündeki dileđi sana arz etmeđe lüzum yok. (Sana zaten malumdur.)

9. Nevâyi'nin ömrünün gül bahçesine ihsan yağmurunu yağdır. Çünkü orada gül ve bülbüle yaprak ve sadâ peyda olmuş değil.

- IV. -

R.483a. 14-17, P.76a. 14-17, F.471a, D.21a, N.3b.)
(Ül. 103a, Ü2.10b.)

Hazret-i Hak Subhânehu ve Ta'âlâ İle Münâcât Eylemek
Mütেকârib : Fe'ülün fe'ülün fe'ülün fe'ül

1. Zihî il nihânı sanga âşikârâ
Nihân derdime âşikâr it müdârâ
- (25)2. Ni derdingni könglümde asrarga tâkat
Ni sırringni agzımga almakka yara
3. Hayalingda sevdâ bişürgende eylep
Dimâgımni âşüfte ol müşk-sârâ
4. Firâking ara cân talaşurda yağıp
Hem-ol gam tagıdın başım üzre hârâ
5. Terahhum terahhum terahhum terahhum
Bütâ çâbükâ mehvesâ gül-'izârâ
6. Karangu durur 'âlem âhım tünidin
Kuyaş yanglıg aç 'ârız 'âlem ara
- (30)7. Nevâyıga cân âşikâr u nihân sin
Zihî il nihânı sanga âşikâra

1. Halka gizli olan sana âşikârdır, ne güzel. Gizli derdime devânı âşikâr et.

2. Ne derdini gönlümde korumağa (sağlamağa) takât (var), ne sırrını ağızıma almağa kuvvet var.

3. Senin hayâlin ile sevdalananda (sevdalanınca), o hâlis misk dimâğımı perişân eyledi.

4. Ayrılığında cân çırpındığı zaman gam dağından başıma kayalar yağdı.

5. Merhamet, merhamet, merhamet, merhamet ey put gibi olan güzel, ey süratli (kararsız) olan, ey ay gibi olan, ey gül yanaklı güzel.

V

6. Âlem, ahımın gecesinden (karanlığından) karanlıktır. Güneş gibi, âleme (aydınlık olan) yanağımı aç.

7. Nevâyi için cân âşikâr ve sen gizlisin. Halka gizli olan şey sana âşikârdır. Ne güzel.

(R.483a. 18-22, P.76a. 18/76b. 1-4, F.471a, D.22a, N.7a.)
(Ül. 103a, Ü2.11a.)

Remel : Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1. Yâ Rab ol sâ'at ki tüşkey hicr cism ü ara
Salgung âyin-i firâk ol genc ü bu virân ara

2. Sarsar âyin her koyun kılgay beden tofragının
Cez ü cezdin bir bir uşbu günbed-i gerdân ara

3. Eyle savrulgan 'anâsır her taraf kim tapmagay
Bir birisidin nişân bu vâdi-i hirmân ara

4. Cism-i terkibî perişân bolgay ol yanglıg ki 'akl
Songra cem' olmakka ruhsat birmegey imkân ara

(35)5. Cism ile cân içre gerçi tüşkey âşüb-ı firâk
Salma firkat ibtilâsı cân bile îmân ara

6. Cüz ü cüz ayrılrsa bir birdin mi gam ger koymasang
Lutf itip yalguz mini ol vâdi-yi hicrân ara
7. Her niçe tûfân-ı 'isyânım çiker gerdûnga mevc
Kimege Nûh olsa keşti-bân ni gam tûfân ara
8. Ol habîbingni şefi'im kıl ki oblgay yüz tümen
Nûh muhtâcı anıng bu bahr-ı bî-pâyân ara
9. Ay Nevâyî cânını tofrag eylegil fakr ehliga
İsteseng menşûrluk ol hayl-i 'âlî-şân ara

1. Yarabbi. Cisim ile can arasına ayrılık düşeceği o saat, o hazine ile bu viran arasına (virane arasına) ayrılık törenini salacaksın.

2. O şiddetli gürültülü törende beden toprağının her tozunu bir bir, kısım kısım bu dönen gök kubbesi arasına salacaksın (salmışsın).

3. Unsurlar her tarafa öyle savruldu ki bu mahrumiyet vadisinde bir birinden bir nişan bir iz bulamazlar.

4. Birleşen cismi (bir araya gelen cismi) o şekilde dağılır ki sonra akıl bunları bir araya getirmeye imkan bulamaz.

5. Can ile cisim arasına gerçi ayrılık karışıklığı düşecektir. Bari cân ile imân arasına ayrılık ibtilâsı (düşkünlüğü) salma.

6. Parça parça birbirinden ayrılrsa eğer lütfedip beni o ayrılık vadisinde yalnız koymasın ne gam.

7. Her niçe isyan tufanım dalgaların ıgöge yükseltirse, tufan arasında gemiye Nuh gemici olursa bundan ne gam.

8. O Habibini (Hz. Peygamber) benim şefaatçim kıl. (çünkü) Bu sonsuz denizde yüz binlerce kişi Nuh'a muhtaçtır.

9. Ey Nevâyî. O yüce yaratılışlı kimseler arasında tanınmak istiyorsan fakr ehline canını toprak eyle.

This page contains a dense manuscript in a cursive script, likely Persian or Arabic. The text is organized into several columns and rows, with some sections enclosed in rectangular boxes. The script is highly stylized and difficult to decipher without specialized knowledge of the language.

The text appears to be a collection of verses or a continuous narrative, possibly related to a religious or historical subject. The use of boxes suggests that certain parts of the text are particularly important or distinct.

The overall layout is vertical, with the text flowing from top to bottom and left to right within each column. The margins are narrow, and the handwriting is consistent throughout the page.

